

57.

502 Landmænd i Omegnen af Holstebro.

Kartoffelmel.

Efter at Toldloven af 1863 havde ophævet den hidtidige Indførselstold af $2\frac{1}{2}$ Øre pr. Pd. Kartoffelmel, og Landet efterhaanden oversvømmedes af denne Vare fra tyske og hollandske Fabrikkers Overproduktion, formindskedes hurtig den hjemlige primitive Industri i Vestjylland og forsvandt snart aldeles, da den ikke kunde staa imod den fremmede Konkurrence.

Da imidlertid Vest- og Midtjylland for en stor Del bestaar af forholdsvis tarvelige Sandjorder, hvorpaa der med Fordel næsten kun kan avles Rug og Kartoffler, og hvor disse sidste ere en overordentlig vigtig Afgrøde, vil det ikke forundre, at Tanken om at producere Kartoffler til Fremstilling af Mel stadig har holdt sig levende.

Staten har gentagne Gange opfordret dertil kvalificerede Mænd til, med dens Understøttelse, at foretage Rejser i Udlandet for at studere Kartoffeldyrkning og Kartoffelmelsfabrikation. Præmier for Afhandlinger om dette Emne have været udsatte, og hovedsagelig efter Opfordring fra Landmænd er der i de senere Aar oprettet to Kartoffelmelsfabrikker her i Landet, deraf den ene ved Holstebro, hvortil en Del af os undertegnede levere Kartoffler.

Denne Fabrik blev indrettet Aar 1900 og var baseret paa at modtage og forarbejde 40,000 Tdr. Kartoffler aarlig, hvortil de fornødne Leverandører, ca. 150, med et samlet Ejendomsareal af ca. 14,000 Tdr. Land vare tegnede. Det viste sig imidlertid meget hurtig, at der ikke paa langt nær kunde tilvejebringes saa mange Kartoffler, dels fordi Kartoffeldyrkningen stod paa et lavt Standpunkt, men ogsaa fordi den Pris af Kr. 2,00, som Fabrikken højst kunde betale os, er saa lav, at det er tvivlsomt, hvor vidt det ikke betaler sig lige saa godt at fodre Kartoflerne op paa Svin og Fedekvæg. Følgerne ere da blevne, at denne store velindrettede Fabrik nærmest arbejder med Underskud hvert Aar, hvad den neppe i Længden vil eller kan vedblive med.

Standses Fabrikken, da ville vi anse dette for en Ulykke, ikke alene for denne Egn, men for hele Vestjylland; thi skal denne kostbare Fabrik nedlægges, vil neppe nogen i en overskuelig Fremtid atter driste sig til at prøve denne Industri, og vi kunne da kun dyrke Kartoffler til Foderbrug; men da vi her ere afhængige af saa mange Forhold, dels om der er Held med Kreaturerne, og dels om der er ordentlige Priser paa disse, saa er det tvivlsomt, om Kartoffeldyrkningen, der er forbunden med ret store Driftsudgifter til Udsæd og Pasning, men navnlig til Optagning, derigennem kan blive lønnende.

Kunde der derimod blive lagt en Told af 2 Øre pr. Pd. paa Kartoffelmelet, da kunde vi faa mindst Kr. 2,50 for Tønden af vore Kartoffler, samtidig med, at Fabrikken ved at faa et større Kvantum formodentlig ogsaa vilde kunne betale sig. Kartoffeldyrkningen vilde da blive, om ikke den allerbedste, saa dog en af Vestjyllands bedste Indtægtskilder og noget tilsvarende til, hvad Sukkerroerne ere for de gode Egne